

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 De primitiis & oblationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

iustus titulus. v. g. quod maiores tui ob iustam aliquam causam fuerint consecuti hoc privilegium, vel pacto aliquo illud onus redemerint, &c. Quod si titulum aliquem habeas, ob quem non solueris, (v. g. privilegium, etsi invalidum ob excommunicationem, vel similem causam) sufficiunt anni 40. cum bona fide; vt patet ex iis quæ dicta sunt supra cap. 6. dub. 12.

27 *Personales à quibus solvenda.* Dico Secundò, Personales decimæ solvendæ ab iis solis qui Sacramenta percipiunt, & illi Ecclesiæ à qua recipiunt: idque iuxta consuetudinem receptam. colligitur ex cap. Ad Apostolica, de decimis. Sed adverte, multis locis personales decimæ esse sublatas; quibusdam eas solvi solum in fine vitæ, vt Veneris; alibi in fine anni. Simili modo multæ prædiales & mixtæ variis locis abolitæ sunt. factum id videtur plerumque permissu Ecclesiæ, cum videret homines ægrè solvere, nec indicaret compellendos, ad vitandum scandalum: vel quia tam multa fuerunt sensim Ecclesiæ à viris potentibus aliisque fidelibus relicta, vt putarentur vel sola, vel cum certo decimarum genere sufficere posse.

28 *Episcopi & ceteri Ecclesiastici, Pontifici.* Dico Tertio, Clerici omnes, etiam Episcopi, tenentur solvere decimas de omnibus bonis ecclesiasticis Romano Pontifici, si eas exigat. Ita diuus Thomas ar. 4. qui id probat exemplo veteris Testamenti: nam Num. 18. Leuitis præcipitur vt summo Sacerdoti decimam decimæ pendant. Ratio est Primò, Quia ipse est Pastor vniuersalis omnium, etiam Episcoporum: huic enim in Petro dictum, *pasce oves meas.* quicumque ergo est ouis Christi, huic subest Pastori, ab eoque, verbo & Sacramentis mediæ vel immediatè pascitur. Secundò, Quia est supremus administrator omnium bonorum ecclesiasticorum: ergo quando bonum Ecclesiæ postulat, potest ex omnibus hisce bonis partem aliquam, prout iudicabitur conueniens, ad hunc finem applicare. neque restringitur ad vnâ decimam, sed potest plures exigere pro rei grauitate. Tertio, Quia est supremus Princeps in spiritualibus: ergo non solum ab ecclesiasticis, sed etiam ab omnibus Christianis potest exigere eam contributionem, quæ necessaria sit ad bonum spirituale Ecclesiæ tuendum: sicut supremus Princeps in temporalibus potest imponere tributa ad pacem publicam tuendam necessaria. non enim minus potestatis habet Pontifex in omnes Christianos ad tuendum bonum spirituale Ecclesiæ, quam Princeps sæcularis ad tuendum bonum temporale sui regni.

29 Non solet tamen hanc decimam ab Ecclesiasticis exigere, nisi necessitas Ecclesiæ id postulet: sed loco decimæ quotannis pendendæ, in beneficiis maioribus solet exigere fructus vnius anni pro toto tempore vitæ; quos annatas vocant, quarum vsum esse valdè antiquum, affirmant Panormitanus & Ioannes Andreas in cap. Inter cetera, 15. de officio Iudicis ordinarij.

DUBITATIO VI.

De primitiis & oblationibus.

30 *Primitia.* Primitia (quas Græci ἀρχαῖς vocant) dicuntur primi fructus agrorum & arborum, vt patet Deuter. 26. vbi iubentur dare primitias; *Toues de*

cunctis frugibus tuis primitias, & pones in cartallo. In pecoribus primitiua vocatur primogenita, vt constat Exodi 13. vbi *omnia primogenita masculini sexus consecrantur Domino.*

Hinc patet, primitias distingui à decimis: primitiua enim sunt primi fructus; decimæ sunt decima pars fructuum. illa immediatè offeruntur Deo in gratiarum actionem pro frugibus terræ; deinde cedunt in vsum ministrorum. hæ proxime sacerdotibus dantur in stipendium sustentationis ob ministerium spirituale.

Petes, Vtrum aliquo iure teneantur fideles ad primitias? 31

Respondeo, Iure naturali non teneri, sicut nec ad quoram in decimis; sed solum quatenus id necessarium est ad sustentationem ministrorum. Iure Canonico scripto videtur quidem teneri, vt colligi potest cap. Decimam. 1. de decimis, & cap. 67. Reuertimini. 16. q. 1. ex Hieronymo; quibus locis videnda Glossa. sed consuetudine passim hoc ius est abolitum. An iure natura debeantur.

De quantitate nihil videtur vquam fuisse constitutum, sed ea relicta fuit libera. quamuis in veteri Testamento ex consuetudine vel maiorum decreto soliti fuerint dare inter quadagesimam & sexagesimam partem; ita vt maximæ primitiæ essent pars quadagesima fructuum; minimæ pars sexagesima, vt colligitur cap. Decimam. supra. Quantitas primitiarum.

Aduerte tamen, solutionem primitiarum Iuri & rationi naturali esse valdè consentaneam. Ratio enim naturalis dicit, decens esse vt Deo prima quæque offeramus. hinc etiam apud veteres Romanos non gustabant nouas fruges aut vna, antequam sacerdotes primitias liballent, vt ait Plinius lib. 18. cap. 2. 32

Differunt primitiæ & oblationes, quod nomine oblationis significentur omnia, quæ Deo & Ecclesiæ offeruntur, vt sunt agri, oppida, dominia, fructus, pecunia, monilia, ornamenta, instrumentum sacrum, & similia; primitiæ dicantur soli primi fructus Deo oblati. 34

Nemo tenetur seposito pacto aut voto ad oblationes, nisi quibusdam casibus. Primò, Si sint necessariae ad sustentationem ministrorum; vt si decimæ non sufficiant. Quia Iure naturæ populus tenetur alere eos qui ipsi diuina administrant, siue id fiat per oblationes in Ecclesia factas, siue per aliquam collectam, siue alio modo. Modus enim Iure naturæ est indeterminatus, sed determinatur pacto vel consuetudine, vel præscripto Superioris. Quando populus obligetur ad oblationes.

Vnde si determinatum fuerit, vt sustentatio siue tota siue ex parte fiat per oblationes, populus ad eas tenebitur, & poterit ad eas cogi. Hinc fit vt multis locis teneantur aliquid offerre in benedictione nuptiarum, in funebribus, in Sacramento rum administratione. Secundò, Si consuetudine sint introductæ, quamuis ad ministrorum sustentationem non sint necessariae. Nec refert, etiam si illa consuetudo initio ex spontanea deuotione, & tamquam liberè sit inchoata absque intentione se obligandi; modo successu temporis sensum sit continuata, & usurpata tamquam ex obligatione. sic enim acquisiuit vim legis, ab ipsis sponte receptæ; vel spontaneæ obligationis, qua se Ecclesiæ censentur liberè obstrinxisse. Si tamen illa continuatio pronoueret ex errore, quod putarent se obligatos; vel ex iniqua coactione & extorsione, Consuetudo.

non

non obligarentur. Sicut enim qui ex errore, quo putat se debere, vel metu iniusto aliquid promittit, non tenetur: ita etiam qui ex simili causa in aliquam consuetudinem aliquid soluendi est inductus. Hoc tamen intellige, nisi accedat prescriptio, qua parochus vel ministri Ecclesie ius recipiendi & exigendi tales oblationes vel pensiones tempore iure definito bona fide possederint ac vsuceperint. Possessio enim bona fide con-

tinuata, talis iuris parit prescriptionem: continuatur autem per talem consuetudinem. Quantum autem temporis requiratur ad eiusmodi iuris prescriptionem aduersus laicos, quam potest. Puto sufficere decennium; sicut in prescriptio- ne immobilium aduersus presentes. De quo vide supra cap. 6. dubit. 8. Accedit quod consue- tudo prescribatur decennio, ut ibidem cap. 14. ostentum est.

Prescri-
ptio.

CAPVT XL.

De Voto.

Habet Dubit. 20.

DUBITATIO PRIMAE

Quid sit Votum.

D. Thomas q. 88. art. 1.

RESPONDEO, Votum esse promissio- nem Deo factam; votum enim est aliquid Deo sancte promittere; ut constat ex Auctoribus Latinis; vnde votum est promissio ipsa. Aliquando votum accipitur pro desiderare; & votum pro desiderio; id enim cuius causa vouemus, valde desideramus; sed primario significat Deo aliquid promittere. Itaque omne votum est promissio quaedam; non tamen contra; nam promissio, quae fit homini, non dicitur votum; sed ea tantum quae Deo.

uertat quid agar, quale onus capeffat, quibus vinculis se constringat. Vnde si quis ex subito animi motu vel consuetudine, lingua mentem praerente, voueat, non obligatur; sicut qui simili impetu malum alicui imprecantur, non peccant mortifere. Idem dicendum si solum semiplene aduertat.

Vouens in-
deliberate.

Dices, Cum imperfecta seu semiplena animad- uersione potest quis contrahere peccatum veniale: ergo etiam obligationem, quae sub veniali astringat; videtur enim par ratio.

Imperfecta
attentio.

Respondeo, Esse magnam hac in re disparita- tem inter peccatum, & vinculum promissionis: promissio enim non inducit vinculum, (vel si inducit, facile eliditur) quando vi vel fraude extorquetur: at haec non excusant peccatum. Deinde promissio debet esse directe volita & acceptata: ad peccatum sufficit voluntarium indirectum & interpretatum. Denique peccatum contrahitur sola negligentia in debito vtu potentiaram, cum re oblata non satis attendimus animum; imo in- terdum sola omissione: at haec non sufficiunt ad vinculum promissionis; sed requiritur actus positius & directus.

Simili modo, ad opus meritorium non suffi- cit imperfecta attentio: nam bonum debet esse directe volitum, & quia tale; malum vero mi- nimè. Deinde modus iste operandi est imperfec- tus, & ex peccato proueniens; vnde per se potius vituperationem quam laudem meretur; nam homo tenetur perfecte attendere qualis res sit, priusquam illam acceptet, ne aliquando contingat illum decipi. Verum plenior horum tractatio pertinet ad 1. 2.

Itaque etsi ad violandam obligationem voti suf- ficiat imperfecta consideratio, non tamen ad vin- culum voti inuehendum.

Imperfecta consideratio hoc loco censetur, cum solum confuse & tenuiter aduertis quid a- gas, alteri rei intentus; ita ut res non offerat se qualis est, nec absolute vt grauis. Vnde si ante- quam plenius eam introspicias, promittas, mi- rum non est te non obligari; quia videris quasi per ignorantiam promississe, cum rem promit- sam formaliter non apprehenderis; nec aliquid occurrerit, quod te ad hoc satis excitauerit. vnde postea aduertens plenius, miraris te promississe, & itatim reuocas.

Quinque
requisita
ad valida
promissio-
nem.

1. Delibe-
rata.

An in mo-
mento.

Vt promissio sit valida, quinque requiruntur. Primo, Vt sit deliberata. Secundo, Vt libera. Tercio, Vt fiat cum intentione se obligandi. Quarto, Vt sit de re grata promissario. Quinto, Vt promissor possit se obligare.

Primo, debet esse deliberata, non quod opus sit longamentis agitatione, vt quidam volunt; sed quia requiritur perfecta quaedam animaduersionio eius quod agis: perfecta inquam quae talis sit, vt in materia praua sufficiat ad peccandum mortifere & in bona ad merendam salutem; vt commu- niter tradunt DD. Siluester v. Votum, 2. num. 13. Caietanus qu. 88. art. 1. Sotus lib. 7. de Iustitia. qu. 1. art. 2. Nauarr. cap. 12. num. 26 & alij. Ratio est, quia ea consideratio, quae satis est ad obli- gandos nos diabolo, eiusque seruituti dedicandos, merito sufficiens censeri debet ad obligandos Deo. haec breuissimo tempore fieri potest; & vt quidam volunt, in momento; quod etsi locum habere possit in Angelis, credo tamen vix fieri posse in mortalibus: quia vno momento rem non satis considerare possumus, vt eam liberè eligamus vel refutemus; vnde ordinariè aliquod tem- pus requiritur, etsi breuissimum.

Nec refert etiam paulo post poeniteat: id enim non est signum defuisse sufficientem delibe- rationem, vt vult Angelus v. Votum 1. nu. 6. Quia mutatis circumstantiis facile hominem poenitet, etiam eorum quae maturè deliberatione fecit. Quam multi contrahunt matrimonium, aut in- eunt contractus, quos statim poenitet?

Ratio cur requiratur perfecta animaduersionio, est, quia promissio est lex quaedam & onus, quod sibi quis iponte imponit: nemo autem censetur sibi aliquod onus velle assumere; nisi plenè ad-